

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 79 (1966)

Artikel: Nossas societads affiliadas
Autor: Deplazes, Gion / Francestg, Degonda / Parli, R.
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-227578>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 30.06.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

L a u d a i l S e g n e r, canzuns choralas per la baselgia evangelica romontscha. Ediziun: Colloqui Sur igl Uaul e Fundaziun Anton Cadonau 1965.

T s c h a n t a m a i n t s d' E n g i a d i n a b a s s a, edits da Andrea Schorta. Separats our da las Annalas da la Società retoromantscha, Cuoir 1965. (Rechtsquellen des Kantons Graubünden, Serie B. Dorfordnungen. Band I, Die Dorfordnungen des Unterengadins.)

Nossas societads affiliadas

Societad Retoromontscha

Igl onn 65 ei staus per nossa societad in onn dad impurtontas decisiuns, sco nus sperein en favur da nossas miras cumineivlas.

En sia sesida dils 7 d' avrel ha la suprastonza decidu da tscher-car in tierz redactur pil DRG ed aschia accellerar la publicaziun sin 12 artgas ad onn, enstagl da tochen dacheu maximalmein 9, quei en treis faszichels. Quella mira veva nossa societad gia exprimiu cun sia istanza al Cussegl federal 1963. Unanimamein ha ella decidu da gudignar prof. dr. J a c h e n A r q u i n t per quei post. Professor Arquint ei promts da bandunar la Scola cantunala per in onn per sededicar a questa incarica, ed il Cussegl pign ha dau congedi ad el per quei temps.

Tochen ussa ei il DRG vegnius stampaus dalla Stamparia Bischofberger a Cuera, quei duront 25 onns. Nus engraziein alla firma Bischofberger per ses buns survetschs. Cun dus redacturs fuvan nus s' obligai viers Berna e Cantun dad edir mintgonn 9 artgas. Quei ritmus da publicaziun ha gia caschunau certas difficultads, principalmein suenter che Bischofberger ha bandunau la stampa a maun e midau silla maschina. Allas pretensiuns cun treis redacturs ha Bischofberger declarau da buca pli saver survir (12 artgas ad onn).

La suprastonza ha perquei priu contact cun ina stampa gronda e signau in contract culla «Buchdruckerei Winterthur», ina firma specialisada per ovras scientificas.

Il DRG ei cumparius uonn en dus faszichels, 48 e 49, quei buca senza empau breigia. Nus sperein fermamein ch' igl onn 66 porti a nus ils desiderai 3 faszichels. Il material per 10 artgas ei gia promts.

Las Annalas 78 ein cumparidas quest atun enstagl dalla primavera, puspei in vast volum da bunamein 300 paginas. Ellas cuntegnan differentas lavurs zun preziusas. Il tom ei dedicaus a nies

cauredatur, dr. Andrea Schorta, per siu 60avel di da naschientscha. Dapi l'entschatta han las Annalas custau 5 frs. Suentar prest 80 onns vein nus cartiu dad astgar alzar il prezi sin francs 8 il tom.

Cumparius ei en fuorma da cudisch, in bi volum da 700 paginas, il tom I, Seria B dallas Fontaunas da dretg: «Tschentamaints d'Engiadina bassa», edius dad Andrea Schorta e da retrer mo dalla SRR.

Igl onn current vein nus saviu acquistar la biala biblioteca da Ramun Vieli da buna memoria. Ella sesanfla ussa ella stanza dil tierz redatur.

Nossa situaziun finanziaria sebasea sil conclus federal ch'ei ius en vigur culs 15 da matg digl onn current e che garantescha al DRG 85 % subsidi dils cuosts, maximalmein 140 000 frs. Per saver denton far diever da quels, quei ch'ei necessari cul tierz redatur, vegnin nus a stuer pitgar porta tier il Cantun.

Nus lessen buca concluder nies rapport senza engraziar als redactors dil DRG e dallas Annalas, als members dalla Cumissiun filologica, als commembers dalla suprastanza e revisurs da quen per lur lavur prestada en favur ed a pro da nossas miras. Dieus paghi a T. Murk per igl actuariat da 10 onns.

En pietad ed engraziament seregurdein nus era da nos defuncts, amitgs, commembers e fauturs. A Basilea ei morts suenter greva malsogna prof. dr. Toni Reinhard, dapi 1960 member dalla Cumissiun filologica. La stad vargada ha il valent scribent surmiran Giatgen Mitgel Uffer bandunau nus ed igl atun il senior dils scribents romontschs, Gion Gianett Cloetta. Omisdus buns colaborators che han aunc publicau ovras ellas Annalas 78. Medemamein quest atun ha la mort clamau dr. Giusep Desax, anteriur directur dalla canzlia cantunala e redatur dil Tagblatt. Dr. Desax ei staus member da nossa suprastanza dils 1921—29, ils davos treis onns cassier. La davosa lavur ord sia plema ei bein stada la recensiu dallas Annalas 78. Nus lein mantener nos defuncts en buna memoria.

Gion Deplazes

Romania

Nies Tschespet: Quel ei comparius il november 1965. La 44avla annada porscha als lecturs romontschs raquents da Benedetg Caminada, Mustér, in scribent ord miez il pievel. Quest Tschespet ha giu per finamira de renconuscher la gronda premura dil scribent per il lungatg mumma.

Ischi: La 49avla annada digl Ischi ei comparida en fuorma zun voluminusa (256 paginas). Cun ina certa satisfacziun san ins

constatar in carschament de rodund 400 novs abonnents ellas re-tschas dils lecturs digl Ischi. Cheu descha al redactur sgr. prof. Alfons Maissen, Cuera, in grond engraziament concernent promo-ziun de quei organ. Speciala menziun ed atenziun denter las lavurs comparidas egl Ischi meretta il studi historic da prof. Giusep Lom-briser, Trun/Friburg, edius da prof. Martin Soliva, Cuera. La lavur historica porta il tetel: «Nicolo Rusca e siu temps» 1563—1618.

Il december 1965 ei comparida la broschuretta d' affons: «Re-gal de Nadal».

La Secziun studentica della Romania ha ensemen cun la Ladinia ediu 4 gadas il «Corve Talina».

L' jamna dals 19 entochen ils 25 d' avrel 1965 ha giu liug a Vella/Lumnezia il camp studentic interromontsch sut il moto: «Instrucziun burgheisa».

L' Exposiziun ambulonta ei stada il november 1965 a Winterthur. Leu eis ella vegnida exponida el museum industrial (Gewerbemuseum).

Il cudischet de canzuns «Juhè» ei vegnius restampaus en in diember de 2000 exemplars. Gl' exemplar singul cuosta francs 3.—. Da 10 exemplars naven dat ei ina reducziun de 50 raps il toc.

La Romania, sco era la Secziun studentica ein vid igl elaborar statutas novas.

A caschun della radunonza generala della Romania dils 26 de december 1965 a Trun ha lic. oec. Dumeni Columberg, Cavardiras/S. Gagl, plidau sur dil tema: «La situaziun economica en Surselva». Quei referat ha clamau ina viva ed interessanta discussiun. Quei ei il meglier mussament ch' il referent ha giu la capientscha de captivar igl auditori. Al referent en special, mo era als students dell' economia, che sedattan tutta breigia per metter en svilup industrial nossa stretga patria, descha grond e sincer en-graziament.

Degonda Francestg, president

Uniun dals Grischs

L' an scuors nun ha portà a l' Uniun dals Grischs ed a sia supra-stanza ingünas grondas uondas, ni d'entusiassem ni da dischillusiun. Grand plaschair ans ha fat la nominaziun dal redactur dal Dicziunari rumantsch grischun, sar dr. Andrea Schorta sco doctor honoris causa. Inplü es dr. Schorta gnü undrà l' an passà cul Prix Veillon. Noss meglders giavüschs l' accumpagnan eir i'l avegnir.

J o n S e m a d e n i a n s ha darcheu regalà ün drama chi s'occupa cun ün problem immens actual: l a r e s p u n s a b i l i t à u m a n a .

L'Uniun dals Grischs ha sustgnü las seguintas publicaziuns: Il «B i n s a n I I» ün cudesch da chanzuns da Peider Champell, cum-pars ingon in marz. L'ediziun ha pisserà cun bun' incletta sar mag. N i c o l o G i a m a r a . Ün oter cudesch da chant rumantsch cha l'Uniun dals Grischs ha güdà edir as nomna «L o d a i». I's tratta dal nov cudesch da chant da la baselgia catolica in Engiadina e Val Müstair. La granda lavur vi da quaista ouvra ha prastà il sar pader S i m a t h da Müstair. Il terz cudesch da chant cha noss'Uniun ha sustgnü es la reediziun da las «F l u o r s». Eir a quella cumischiun nos sincer ingrazchamaint per lur lavur.

La suprastanza da l'Uniun dals Grischs ha gugent laschà pervngir ün sustegn eir al «C o r v» per ch'el possa cratschlar inavant seis tuns sechs e sfess chi sun tuottüna pel solit bainintunats scha neir na lusingiants per minch' ureglia.

Sar mag. E m i l B u c h l i a n s ha regalà l'an passà per Nadal seis «S p e j e l» chi's cumpuona da traducziuns da poesias da W i l - h e l m B u s c h e d' üna seria da poesias originalas.

La suprastanza da l'Uniun dals Grischs ha intimà a la Lia Rumantscha da reedir «N o s s a s f a r a b l a s» da sar mag. W i l - h e l m V i t a l e da giunfra A n n i n a V i t a l sün via fotocopia. Giunfra Annina Vital ha s-chaffi 100 novvs disegns per quaist' ediziun. La suprastanza da la Lia Rumantscha ha agradi nos giavüsch, perque la spordschain nus ün sincer ingrazchamaint.

Ün oter fat allegraivel es stat per nus l'impromischiun da sar directur M e y e r da la chasa editura «S i l v a» da vögliair edir da quinder invia eir cudeschs da «Silva» in lingua rumantscha. Sar dir. Meyer giavüscha expressamaing d'edir la «Heidi» sco prüm cudesch rumantsch illa collecziun da la «Silva». Lapro surpiglia la chasa editura «Silva» svesse tuots ils cuosts da stampa. Nus avain be da pisserar pel manuscrit. Cun la traducziun da la «Heidi» s'ha occupà cun granda premura sar mag. W. V i t a l , Z u o z .

L a F a t s c h a d a n o s s c u m ü n s es gnüda rinfrais-chada cun bellet s-chet rumantsch e que in differents lös da San Murezan fin Sa. Maria, cumprais la Chasa da Vulpius, il traductur da la Bibla granda.

Ils 6 differents cuors da scolaziun per creschüts illa Chasa Fliana sun stats frequentats da glieud da tuottas etats e da 17 differents cumüns. Al cuors da duonnas e giuvnas chi ha dürà 11 eivnas (ün di l' eivna) han tut part 91 interessentas.

I'm suprastà amo da render attent eir in quaist lö ad ün nouv gö da nossa premurusa giunfra Franca Bernina von Guaita intitulà «Nossa Val — nos En». Cun quaist gö pugaina imprendder la geografia da noss' Engiadina, giovand. Oters gös da giunfra Bernina sun: La lottaria cun cunstabs; Gian il furbaz; La schlitrada e'l Peider s-charbunà cun ornamentals engiadinais. Ün grazcha fich a giunfra Franca Bernina.

Meis ultim pled sco parsura da l'Uniun dals Grischs saja ün sincer e cordial ingrazchamaint a tuot quels figls e figlias da nossa terra ladina, chi prastan adüna darcheu o publicamaing o zoppadamaing, in o our d' Val üna granda lavur per nossa chara lingua.

Eviva l'Uniun dals Grischs, eviva il rumantsch e 'ls Rumantschs!

R. Parli, rav.

Renania

La suprastanza dalla Renania ha gl'onn vargau en emprema lingia giu da sefatschentar cun ils problems da sia misergia finanziaria. Ils mieds che tunschevan inaga per las treis ediziuns dalla «Casa Paterna», pil «Calender per mintga gi» e per ils dus «Duns da Nadal» ein aunc adina ils medems, daferton ch' ils cuosts da stampa e dalla lavur creschan ad in crescher. La Renania ha ediu ils 1965 sias periodicas regularmein.

In extendiu program da lavur, che vegn a s'effectuar pér ils 1966 e 67, vul dar pli gronda peisa al survetsch da referats, seras romontschas ed alla fatscha da nos vitgs. Entras reuniuns culs sculars cantunals e cun auters giuvens sesents a Cuera duei il contact denter Renania e generaziun giuvna vegnir schaffius; ina sesida en quei senn ha giu liug ils 3 da december a Cuera.

In bionton lavur han entgins members dalla suprastanza dalla Renania prestau cun metter a strada e preparar la gasetta meinsila per sculars, «Il Giuven Grischun», ina nova periodica che empermetta da schaffir ina punt denter ils differents idioms romontschs; quei organ ei denton vegnius surprius dalla LR.

In special accent tschenta la Renania sin la scolaziun romontscha dils carschi. Cuors da carschi per avanzai (= cuors II) vegnan teni giu uonn a Schnaus, Flem, Trin e Veulden. A Flem e Trin han giu liug entras iniziativa dalla Renania mintgamai ina sera romontscha d'auturs cun in'exposiziun da cudischs romontschs.

Martin Bundi, president

Uniung Rumantscha da Surmeir

En evenimaint tot special è mintg' onn an Surmeir la radunanza generala da l'U.R.S. Igl onn 1965 ò chella gia li igls 7 mars a Savognin. Dasper las tractandas statutaricas figurava sen la glista en referat da noss redacter e sribent Albert Camen, titolo: «Derivanza e svilup digl carstgang». Gl'è veiramaintg sto chegl en tema tgi ò interesse fitg igls auditours. L'istorgia da la derivanza e digl svilup digl carstgang è gio an sasez problematica. Ma gist parchegl egl inditgia, da chi e lò er tratar chestas dumondas enpo pi delicatas. Igl intent principal è adegna chel, da tscharcter e catar la verda d. Chegl è prancepi sublim da totta scienza. Igl referent ò tgapia da purtar igl sies referat schi bagn e serious, tgi cun raschung òn tots preschaints applaudia chesta stupenta prestaziung.

Vocabulari surmiran: Siva pi lung taimp è igl onn 1965 la dumonda d'ortografia da noss vocabulari puspe neida discussiunada e decideida definitivamaintg. Gl'è zont plaschevel, tgi gl'è reussia da catar ena sliaziung da compromiss. Nous debitagn grond angraztgamaint a noss redacters: dr. donna Mena Wüthrich-Grisch e dr. Ambros Sonder. Ma er agl parsoura da la LR lessan nous angraztger an chest li per tottas fadeias e per l'ancligentscha demussada cun occasiung da las differentas sedutas.

«Noss Sulom 1965»: Redacter Gion Peder Thöni ò puspe regalo a «sies» pievel surmiran ena annada digl Noss Sulom (no. 44). Differents autours òn mess an disposiziung l'egn e l'oter artetgel. Prosa e poesia anritgeschan igl cuntign da noss organ annual surmiran. Da l'istorgia surmirana ans rachinta scolast Gisep Sigron, igl cal ò sen la fegn digl 1964 gio mess an disposiziung igl manuscret per ena nova publicaziung da l'Uniung Rumantscha da Surmeir, titulada «Sen tarratsch surmiran». Chest codesch ò veiramaintg cato buna accoglientscha tar noss pievel. «Sen tarratsch surmiran» è ena fanestra ainten l'istorgia surmirana, rachintada dad egn tgi so sez tadlar la musa e la nateira. Nous ischan loschs d'aveir chest codesch sen meisa. Agl autour seia angraztgea fitg e gratulo per l'ovra schi bagn gartageda.

Calender Surmiran: Gio per la 15avla geda è antro an steiva surmirana igl «Calender Surmiran», redigia cun distincziung da scolast secundar Faust Signorell. Chesta publicaziung da character popular ò fitg gronda impurtanza, betg igl pi davos er per la scola. Igl onn 1964 veva igl redacter publitgia igls noms rumantschs da

plantas e tgaslias indigenas. La davosa annada porta scu continuaziung la nomenclatura rumantscha da las flours. Talas lavours maretan gronda rancunaschentscha. Chegl è an madem taimp er sarvetsch per la patria!

Naturalmaintg ò la gasettigna «Pagina da Surmeir» er chest onn pitgia la porta 12 gia ved la steiva surmirana, purtond artetgels e tractats da different gener. Scu betg da spitgier oter, ò mintga nomra do pardetga da l' amour per patria e lungatg da sies redacter: Albert Camen, Lai. Er schi la radunanza generala ò stuia dulzar la contribuziung annuala per la «Pagina» da frs. 3.50 sen 5.— frs., òn igl abbonents tutezna mantignia fidevkladad a noss organ meinsil.

Sen taragn musical lessans anc menziunar igl concert digl Chor viril d'Alvra cun la cantata da D. Sialm: «Banadetg Funtana». Igl chor ò gia bung succes cun chesta bel' ovra.

Toni Cantieni, president

Uniun da Scripturs Romontschs

Denter las novas legreiblas digl onn vargau audan bein las numerusas publicaziuns litteraras da nos commembers. La renconuschientscha beinmeritada per lur ovra han Sur Giusep Durschei e Curò Mani retschert cun in premi «Schiller». Ludovic Hendry ei vegnius recepius ell' Uniun da scripturs svizzers. A tuts nossa sincera gratulaziun!

Denton vein nus era da lamentar la sperdita da dus premurai commembers e fideivels fegls romontschs, Giatgen Uffer e Gian Gianett Cloetta han mess per adina la plema silla vart. Nus lein seregurdar dad els en carezia e pietad.

La radunanza generala da noss' uniun ha giu liug ils 3 d' october a Rabius. Ella ei stada combinada cun prelecziuns en las scolas dil contuorn sco era cun ina serada populara a Rabius, la quala ha giu stupent esit. Reverend Duri Gaudenz ei vegnius recepius a caschun dalla radunanza sco niev commember. Cla Biert ei seretratgs dalla CL, ad el auda nies engraziament per ils buns survetschs prestai.

La suprastanza ei seradunada ils 26 da zercladur a Cuera per preparar la radunanza generala e discussionar auters problems urgents.

La Cumissiun litterara ha giu da prender suenter ils giudicats dils 63 ed ei secattada per l' emprema ils 28 da november 64 a Cuera, lu ina secunda gada per calonda matg 65 a Domat. En

omisduas sesidas ein plirs premis litterars vegni reparti sin fundament da giudicats. Sur A. Wihler ha demissiunau sco parsura dalla CL, el stat denton vinavon sin post sco commember; in grond Dieus paghi per la lavur e promptadad! Gion Artur Manetsch ha surpriu la successiun.

Las prelecziuns per scolars e carschi han giu in bufatg success ed han survargau el diember la secunda decada. L'acziun en quella dimensiun ei stada pusseivla muort la Ligia Romontscha che ha concediu per inagada in supplement extraordinari.

Dus scribents han duront la stad fatg diever dil stipendi da viadi concedius ad els per veser il mund e slargiar il «horizont».

En grond diember essan nus stai representai alla radunonza generala dall'Uniun da scripturs svizzers a Schaffusa. E varga in chischlet dils nos han giu l'honor da presentar la faviala retica ellas scolas dil marcau.

Il teater romontsch stat a nus fetg a cor. Nus selegrein perquei che Gion Mani ha realisau l'incumbensa dada ad el per in teater original romontsch. Prof. Dr. A. Decurtins e Tista Murk han procurau duas bunas translaziuns. Ulteriuras incumbensas per translaziuns ein repartidas.

Las Novas Litteraras 65 han presentau sut il niev redactor ina critica litterara che ha dau talien per aunc pli da quella sort.

Theo Candinas

Cumünanza Radio Rumantsch

Daspö la fin 1965 funcziunescha a Cuoirä ün post da programms u pü bain dit ün studio auxilier da radio. El as componna da trais locals, nempe d' üna staunza cun il microfon, d' üna seguonda staunza cun l'apparatura per registrar emissiuns u per las cumbiner directamaing vers ils emettuors da radio, scu eir la terza staunza, il pitschen büro. Quaist studio auxilier fo part dal servezzan dals programms da la «Societad da Radio e Televisiun da la Svizra tudaischa e rumantscha» dal radio e da la televisiun svizra (SSR). El serva spezielmaing ad executer sün piazza programms da radio rumantschs, ma eir programms da radio regiunels dal Grischun tudaisch. El sto suot la chüra locala ed administraziun da la CRR. Sieu scopo principel ais da simplificher il servezzan da programms e da diminuir las spaisas da viedi e la perdita da

temps, siand cha il prossem studio principal ais a Turich. Üna granda part da nossas emissiuns da radio vegnan in avegnir da quaist studio a Cuaira.

La radunanza generala da la CRR avet lö als 3 lügl a la Planoira da Lantsch. In quaista füttan da tscherner ils organs da la societad per il nouv trienni 1965/67. Al cussagl da la CRR eiran da rimplazer duos commembers, nempe ün per v. cuss. guv. dr. A. Cahannes barmör ed ün per v. cuss. naz. dr. G. Condrau, Mustér, demissiunari. A lur plazza gnittan tschernieus G. A. Manetsch, Cuaira, e Pius Condrau, Mustér. Eir l' üsiteda partiziun dal premi radio da la CRR avet lö in quaist' occasiun. Quaista vouta il survgnittan ils duos cors virils, nempe il Cor viril Val d'Alvra ed il Cor viril Engiadina bassa. Ün fich bel imbellimaint da nossa radunanza generela füttan las produenziuns da chaunt dal Cor viril Val d'Alvra suot la bachetta maestrela dal dirigent Toni Cantieni, Vaz.

Las emissiuns da televisiun augmentettan l'an 1965 sün 6, saunza quellas sporadicas in ils programms tudais-chs. Ellas seguan suot il motto «Il balcon tort». Noss sforzs per ün augmaint da las uras d' emissiuns da radio rumantschas continuan.

Ad eseguittan darcho 6 emissiuns da radio scola, accompagnadas minchüna da la giazettina «Radioscola» bain illustreda e dals texts complessivs.

Chr. Badraun, parsura